

Een brief over het werk van Simon Stevin door zijn zoon Hendrik 1636

Opgedragen aan Dokter H. Peeters
Directeur van het Simon Stevin Insti-
tuut te Brugge.

Toen de beroemde wiskundige Simon Stevin in 1620 te 's-Gravenhage overleed, liet hij vier kinderen na, die alle nog zeer jong waren. Frederik, de oudste zoon, was pas in 1612 of 1613 geboren, Hendrik, een jaar later, Suzanna, op 23 april 1615, en Levina nog later. Catharina Cray, de weduwe van Simon Stevin, heeft zich niet lang in het weduwenschap getroost. Vrij spoedig na het afsterven van haar echtgenoot, is zij op 14 maart 1621 opnieuw in het huwelijk getreden met Maurice de Viry, baljuw van Hazerswoude.

Na het tweede huwelijk van Catharina Cray is het gezin van Den Haag naar Hazerswoude gaan wonen en is zich later, in 1639, op de Houtmarkt te Leiden gaan vestigen.

In tegenstelling met Catharina Cray en Frederik Stevin, schijnt Hendrik Stevin met een grote verering voor het werk van zijn vader bezield geweest te zijn. Zelf een verdienstelijk wiskundige, spande hij zich in om de kostbare handschriften van zijn vader, die door zijn moeder en zijn oudste broeder met weinig zorg werden behandeld, zoveel mogelijk weder samen te brengen, om de ongedrukte werken aan te vullen en uit te geven, of om herdrukken van de reeds verschenen werken te bezorgen (1).

De brief, waarvan de tekst hierna volgt, werd door Hendrik Stevin op 1 februari 1636 te Hazerswoude geschreven. Aan wie de brief gericht was, blijkt niet, en aan beschouwingen dienaangaande wensen wij ons hier niet te wagen. Hoe de brief op het Stadarchief te

---

(1) Over Simon Stevin en zijn zoon, Hendrik Stevin, moge volstaan te verwijzen naar E. J. Dijksterhuis, *Simon Stevin*, 's-Gravenhage, 1943, passim.

Brugge is gekomen, waar hij thans nog berust, is al evenmin gekend. Blijkbaar werd hij door aankoop verworven en wellicht gebeurde dat door de bekende etsenverzamelaar John Steinmetz (1795-1883), die naderhand zijn werkwaardige verzameling aan de stad Brugge heeft afgestaan (2).

De brief is het antwoord op de vraag van een correspondent betreffende het werk van Simon Stevin over *Den Huysbou*. Simon Stevin had inderdaad in 1605-1608 zijn *Wisconstighe Ghedachtenissen* laten verschijnen, een werk in twee volumens, ingedeeld in vijf *stukken*, die respectievelijk getiteld zijn: I. Vant Weereltschrift, II. Van de Meetdaet, III. Van de Duersichtighe, IV. Van de Weeghconst, V. Vande Ghemenghde Stoffen. Volgens het *Cortbegryp*, dat na de *Voorrede* op het algemeen titelblad volgt, had stuk V uit zes delen moeten bestaan, waarvan echter slechts twee delen aanwezig zijn: 1. Van de Telconstighe Anteyckeninghen, 2. Van de Vorstelicke Bouckhouding. Delen 3: Van de Spieghe-ling der Singconst, 4. Van den Huysbou, 5. Van den Crijghshandel, 6. Van verscheyden anteyckeninghen, ontbreken.

De onbekende correspondent van Hendrik Stevin wenst inzage en wellicht ook gebruik van het deel, of zoals gezegd wordt, van het tractaat *van den Huysbou*. Waarop Hendrik Stevin laat weten, dat alhoewel mag aangenomen worden dat het bedoelde tractaat door zijn vader in complete vorm werd opgemaakt, hij er slechts over een fragment van beschikt en er ook nooit meer van heeft gezien. Hij vermoedt dat de complete tekst, samen met nog andere stukken waarvan hij eveneens slechts fragmenten bezit, onder Prins Maurits zijn gebleven. Niettemin verzekert hij zijn correspondent zich te zullen inspannen om zo vlug mogelijk het complete tractaat in handen te krijgen.

Zoals Simon Stevin op het titelblad had medege-deeld, bevatten de *Wisconstighe Ghedachtenissen* de

(2) Over J. Steinmetz zie: Fr. Steinmetz, *Correspondance de Montalembert et de ses amis avec le „brugeois“ John Steinmetz (1795-1883)*, in *Tablettes des Flandres*, V (Brugge, 1953), blz. 9-47; ID., *La collection Steinmetz à Bruges*, in *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis „Société d'Emulation“ te Brugge*, XC (1953), blz. 154-165.

stof van het aan Prins Maurits gegeven onderwijs.

Wij mogen aannemen dat Hendrik Stevin er niet zal in geslaagd zijn het tractaat *Van den Huysbou* in complete vorm samen te brengen. In dit geval zou hij ongetwijfeld niet nagelaten hebben het in druk te laten verschijnen. Wanneer hij overigens in 1649 de uitgave bezorgde van de *Materiae Politicae. Burgherlicke Stoffen*, die een aangevulde en bijgewerkte heruitgave is van werken van zijn vader waarin *Van den Huysbou* is opgenomen, komen daarin slechts de fragmenten voor waarover hij in 1636 reeds beschikte.

A. SCHOUTEET

Brief van Hendrik Stevin aan een ongekende correspondent

Mijnheer,

UEd. schrijven en den 27^{en} january is my heden behandicht waerin UEd. van my begeert het tractaet van den Huysbau by myn vader saligher nagelaten, daarvan misschien een volcomme beschryvinge verwachtende die der uytte voorrede van syn eerste boeck der Deursichtigen, te weten; van de Verschauwingh volcht gheweest te syn. Maer alsoo ick die selfs maer onvolcommen en heb, noch oock noyt anders ghesien en hebbe — derhalven oock altyt in vermoeden gheweest synde deselve neffens den Crijchshandel met noch eenige andere dingen, daer ick oock maer onvolcommen van versien ben, onder Syne Excellentie te schuylen — soo sal ick evenwel niet nalaten my mettet gheene dat ickker van hebbe zoo ras my mogelyc sal syn by mynheer te laten vinden. En soo der noch yet anders waer daarmede ick mynheer eenighen dienst konde doen en mynheer my daertoe gelieffde te ghebruycken, ick soude bethoonen dat ick waer, mijnheer,

UEd. dienstschuldige

(get.) Hendrick Stevin.

Uyt Haserswoude den 1 february 1636.

Brugge, stadsarchief, Verzameling Autografen
1620-1650.